INSTITUTO DE SEGURIDADE
E SAÚDE LABORAL DE GALICIA

issga.xunta.gal

ENFERMIDADES
PROFESIONAIS

MARISCADORAS

XUNTA
DE GALICIA

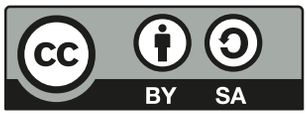
XUNTA
DE GALICIA

CONSELLERÍA DE EMPREGO, COMERCIO E EMIGRACIÓN
INSTITUTO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL DE GALICIA (ISSGA)

Edición:
Instituto de Seguridade e Saúde Laboral de Galicia (Issga)

Autoría:
Persoal técnico do Issga: Mª Nieves Lorenzo Espeso e Adela Quinzá-Torroja García

Santiago de Compostela, 2026

© ISSGA. Xunta de Galicia.

Esta obra está dispoñible para a súa consulta e descarga na seguinte ligazón: issga.xunta.gal
Esta obra distribúese cunha licenza CC-Atribución-CompartirIgual 4.0 España de Creative Commons.
Para ver unha copia da licenza, visite:
https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.es_ES

Son mariscadora, como podo colaborar co meu médico para facer aflorar as enfermidades profesionais recoñecidas legalmente na miña actividade e que non se traten como enfermidades comúns?

Con este pequeno documento, o ISSGA, en colaboración con ANMUPESCA, quere sensibilizar e difundir a necesidade dunha mellor identificación das enfermidades profesionais (EP) recoñecidas legalmente ás mariscadoras. A modo de exemplo, pódense mencionar como riscos laborais que producen eses danos: os movementos repetitivos, as posturas forzadas, a manipulación de cargas, a aplicación de forzas, a humidade etc.

É importante que as mariscadoras na consulta médica informen do seu oficio e en que medio e condicións de traballo o realizan. Esta información axudará o profesional médico a valorar se se trata dunha EP.

Nos seguintes puntos dáse resposta a cuestións que xeran dúbidas tanto no colectivo como nos profesionais que coidan da súa saúde.

ENFERMIDADES PROFESIONAIS

- Cales son as EP recoñecidas ás mariscadoras e cal é a súa codificación CEPROSS[1]?
- Quen lles presta ás mariscadoras a asistencia sanitaria cando se trata dunha EP?
- Que entidade é a responsable de cubrir e tramitar o parte de EP?
- Que pode facer a mariscadora se non lle recoñeceron (ISM ou mutua) como EP a súa enfermidade e considera que cumpre todos os requisitos?

SOSPEITA DE EP

- Quen pode comunicar que a miña enfermidade pode ser unha sospeita de EP?

Participación do Instituto de Seguridade e Saúde Laboral de Galicia (ISSGA)

[1] Aplicación informática CEPROSS (Comunicación de Enfermidades Profesionais, Seguridade Social).

ENFERMIDADES PROFESIONAIS

Cales son as EP recoñecidas ás mariscadoras e cal é a súa codificación CEPROSS?

Considéranse EP ás enfermidades que están incluídas no anexo 1 do Real decreto 1299/2006, do 10 de novembro, polo que se aproba o cadro de enfermidades profesionais no sistema da Seguridade Social e se establecen criterios para a súa notificación e rexistro. A súa inclusión está baseada na exposición da persoa traballadora ao risco, sendo as actividades que aparecen na listaxe indicativas, non exhaustivas nin exclusivas. Na **TÁBOA 1** detállanse as EP máis frecuentes.

TÁBOA 1. AS EP QUE PODEN DESENVOLVER AS MARISCADORAS E O SEU CÓDIGO CEPROSS.

GRUPO ENFERMIDADE PROFESIONAL	AXENTE	SUBAXENTE	CÓDIGO DA ENFERMIDADE PROFESIONAL CEPROSS
GRUPO 2. ENFERMIDADES PROFESIONAIS CAUSADAS POR AXENTES FÍSICOS	**Axente C.** Enfermidades provocadas por **posturas forzadas e movementos repetitivos** no traballo; enfermidades das bolsas serosas debida á **presión**, celulite subcutánea.	Subaxente 01. **Bursite crónica** das sinoviais ou dos tecidos subcutáneos das zonas de apoio dos xeonllos.	**2C0101**
	Axente D. Enfermidades provocadas por **posturas forzadas e movementos repetitivos** no traballo; enfermidades por **fatiga e inflamación** das vaíñas tendinosas, de tecidos peritendinosos e inserciónsmusculares e tendinosas.	Subaxente 01. Ombreiro: **patoloxía tendinosa crónica do manguito** dos rotadores.	**2D0101**
		Subaxente 02. Cóbado e antebrazo: **epicondilite e epitrocleíte**.	**2D0201**
		Subaxente 03. Pulso e man: **tendinite do abdutor longo e extensor curto do polgar (T. de Quervain), tenosinovite estenosante dixital (dedo en resorte), tenosinovite do extensor longo do primeiro dedo**.	**2D0301**
	Axente E. Enfermidades provocadas por **posturas forzadas e movementos repetitivos** no traballo.	Subaxente 01. **Arrancamento por fatiga das apófises espiñentas**.	**2E0101**
	Axente F. Enfermidades provocadas por **posturas forzadas e movementos repetitivos** no traballo: **parálise dos nervios** debidos á presión.	Subaxente 01. **Síndrome da canle epitrócleo-olecraniana** por compresión do nervio cubital no cóbado.	**2F0101**
		Subaxente 02. **Síndrome do túnel carpiano** por compresión do nervio mediano no pulso.	**2F0201**
		Subaxente 03. **Síndrome do canal de Guyon** por compresión do nervio cubital no pulso.	**2F0301**
		Subaxente 04. **Síndrome de compresión do ciático poplíteo externo** por compresión deste a nivel do colo do peroné.	**2F0401**
		Subaxente 05. **Parálise dos nervios do serrato maior, angular, romboides, circunflexo**.	**2F0501**
		Subaxente 06. **Parálise do nervio radial** por compresión.	**2F0601**
GRUPO 3. NFERMIDADES PROFESIONAIS CAUSADAS POR AXENTES BIOLÓXICOS	**Axente D.**	Subaxente 01. Enfermidades infecciosas e parasitarias non recollidas noutros puntos: **micose, lexionella e helmintíase**.	**3D0104** **3D0107**

Quen lles presta ás mariscadoras a asistencia sanitaria cando se trata dunha EP?

As mariscadoras poden ter aseguradas as continxencias profesionais cunha das seguintes entidades, que será a que prestará a asistencia sanitaria:

- O persoal médico de Atención Primaria do SERGAS, cando a entidade xestora é o ISM.
- O persoal médico da mutua coa que se teñan aseguradas as continxencias profesionais.

Este persoal médico terá que realizar un estudo médico da enfermidade para establecer o diagnóstico definitivo e confirmar ou non a orixe laboral da EP. Para iso, pode iniciar o que se denomina "un período de observación por EP".

Dese estudo médico pode resultar que a persoa precise unha baixa médica ou poida continuar coa súa actividade.

No caso de necesitar unha baixa médica, o persoal facultativo cubrirá o parte médico da baixa de incapacidade temporal (IT) e marcará con "X", ben o recadro de enfermidade profesional (EP) ou a de período de observación por EP e ademais cubrirá o recadro da entidade emisora que corresponda (ISM ou mutua), tal e como se observa na figura 1.

Figura 1. Parte médico de baixa de IT por enfermidade profesional.

PARTE MÉDICO DE BAIXA/ALTA DE INCAPACIDADE TEMPORAL

Tipo de continxencia
- Enfermidade común (EC) ☐
- Accidente non laboral (ANL) ☐
- Accidente de traballo (AT) ☐
- Enfermidade profesional [X]
- Periodo de observación por enfermidade profesional [X]

ENTIDADE EMISORA

SPS ☐ INSS/ISM ☐ MUTUA ☐
EMPRESA COLABORADORA ☐

Que entidade é a responsable de cubrir e tramitar o parte da EP?

A entidade responsable de elaborar e tramitar o parte da EP, a través da aplicación informática CEPROSS por vía electrónica, será ben o **ISM (cando sexa a entidade xestora) ou a mutua** coa que se teñan aseguradas as continxencias profesionais.

O procedemento para a súa tramitación regúlase na Orde TAS/1/2007, do 2 de xaneiro, pola que se establece o modelo de parte de enfermidade profesional, se ditan normas para a súa elaboración e transmisión e se crea o correspondente ficheiro de datos persoais.

Que pode facer a mariscadora se non lle recoñeceron (ISM ou mutua) como EP a súa enfermidade e considera que cumpre todos os requisitos?

Se non está conforme, pode iniciar un procedemento administrativo de **determinación de continxencia** nos procesos de Incapacidade temporal (IT) ante o ISM.

O modelo de solicitude pódese descargar desde a Sede electrónica da Seguridade Social **sede.seg-social.gob.es**, tanto con certificado dixital como con Cl@ve permanente, ou da páxina web.

Cómpre indicar que o ISM ten á disposición unha aplicación para teléfono móbil denominada ***ISM en tu bolsillo*** dende a que se pode presentar calquera solicitude ou documento dirixido ao ISM cumprindo os requisitos esixidos.

SOSPEITA DE EP

Quen pode comunicar que a miña enfermidade profesional pode ser unha sospeita de EP?

- O **persoal facultativo do SERGAS** (atención primaria ou hospitalaria), que detecte nunha redeira unha patoloxía posiblemente relacionada coa súa actividade laboral, das incluídas no anexo 1 do Real decreto 1299/2006, que pode ser cualificada como profesional, ou ben das recollidas no anexo 2, e cuxa orixe profesional se sospeita, deberao comunicar para o seu rexistro á Inspección de Servizos Sanitarios a través de IANUS (figura 2).
- Os **facultativos do Servizo de Prevención** de Riscos Laborais para as traballadoras a cargo da mariscadora desde embarcación autónoma, sempre que esta concertase a vixilancia da saúde.

Para estes profesionais, a obriga de comunicación está recollida no artigo 5 do citado real decreto.

Ademais, para as mariscadoras que embarcan e en base ao artigo 18.3 do Real decreto 505/2024, do 28 de maio, polo que se regulan os recoñecementos médicos de aptitude e a protección da saúde das persoas traballadoras do sector marítimo-pesqueiro embarcadas, cando o **persoal facultativo de sanidade marítima** teña coñecemento da existencia dunha enfermidade que podería ser cualificada como profesional, ou cuxo orixe profesional sospéitase, comunicarao á unidade competente para o trámite das prestacións da dirección provincial do Instituto Social da Mariña e, no seu caso, ás autoridades sanitarias responsables da súa tramitación.

Figura 2. Web SERGAS: información comunicación de sospeita de EP.

PARTICIPACIÓN DO ISSGA NO PROCEDEMENTO DA COMUNICACIÓN DA SOSPEITA DE EP

Para o ISSGA, o colectivo de mariscadoras e doutras mulleres do mar son de actuación prioritaria e preferente no exercicio das súas funcións como órgano técnico- científico especializado en prevención de riscos laborais e promoción da saúde no traballo. Destacan entre as súas actuacións as seguintes:

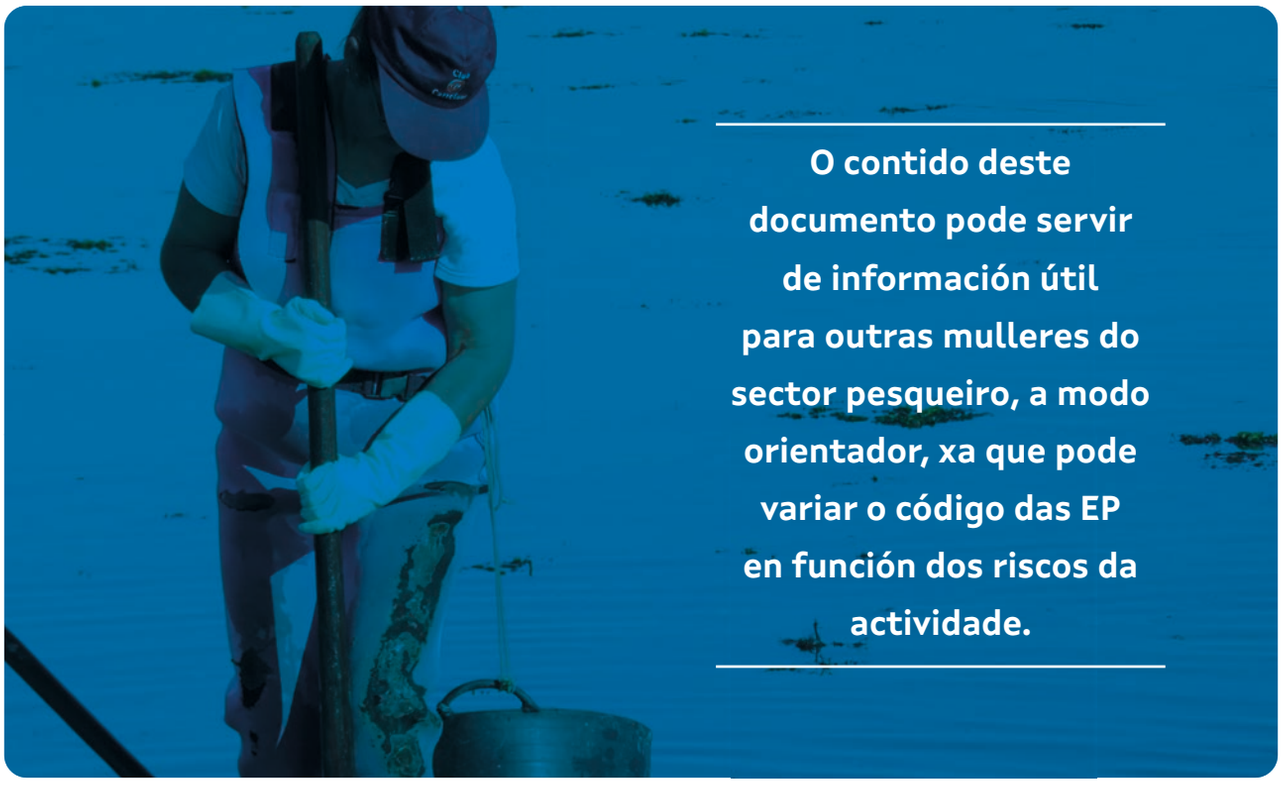
- Investiga as comunicacións de sospeita de EP e emite informe á Inspección Sanitaria da Consellería de Sanidade.
- Promove accións informativas e de sensibilización para unha continua actualización do persoal médico respecto ao deber de comunicación da sospeita de EP.
- Colabora coas asociacións de mariscadoras en todos os ámbitos que poden mellorar a súa saúde laboral, a través de xornadas informativas, campañas de sensibilización, elaboración de documentos técnicos, estudos de saúde laboral do colectivo e en todas aquelas cuestións nas que observamos ou nos demanden a necesidade de asesoramento ou de calquera outra intervención.
- Resposta ás demandas e colaboracións solicitadas pola Consellería do Mar.

Para iso, poñemos á súa disposición:

issga.xunta.gal

issga.direccion@xunta.gal

981 957 018 / 981 182 308

ISSGA.XUNTA.GAL

ENFERMIDADES PROFESIONAIS MARISCADORAS

INSTITUTO DE SEGURIDADE E SAÚDE LABORAL DE GALICIA

ANMUPESCA
Asociación Nacional de Mujeres de la Pesca